

Брюксел, 25.11.2013 г.
COM(2013) 833 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

Мерки за премахването на гениталното осакатяване на жени

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

Мерки за премахването на гениталното осакатяване на жени

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	4
2.	За по-доброто разбиране на гениталното осакатяване на жени в ЕС	5
3.	Насърчаване на устойчива социална промяна за предотвратяване на ГОЖ.....	6
4.	Подкрепа за държавите членки за по-ефективно наказателно преследване на ГОЖ.....	8
5.	Гарантиране на закрила на жените, изложени на риск, на територията на ЕС....	9
6.	Насърчаване на премахването на ГОЖ в световен мащаб.....	10
7.	Изпълнение, мониторинг и оценка.....	12
8.	Заключение	12

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Всяка година качеството на живота на милиони жени и момичета в целия свят се влошава драстично вследствие на осакатяване на половите им органи. Процедурата на гениталното осакатяване на жени (ГОЖ) се изразява в частично или цялостно премахване на външните им гениталии или друг тип наранявания на половите им органи на основания, които не са от медицинско естество¹. Хиляди жени и момичета, живеещи в Европа, са засегнати от генитално осакатяване или са изложени на риск.

Гениталното осакатяване на жени е признато в целия свят като нарушение на правата на човека по отношение на жените и форма на малтретиране на деца. Общото с други форми на насилие, основано на пола, е че „то представлява нарушение на основните права на живот, сигурност, свобода, достойнство, равенство между жените и мъжете, недопускане на дискриминация, физическа и психическа неприкосновеност“². То нарушава също така правата на детето, определени в Конвенцията на ООН за правата на детето.

Призивите за прекратяване на ГОЖ набират сила в целия свят. Под ръководството на Африканската група и с решителната подкрепа на ЕС, през 2012 г. Общото събрание на Организацията на обединените нации прие историческа резолюция, озаглавена „Активизиране на усилията в световен мащаб за премахването на гениталните осакатявания на жени“³. Последвалата декларация на Африканската група в Съвета на ООН по правата на човека от юни 2013 г., подкрепена от държавите — членки на ЕС, се фокусира върху предизвикателствата, с които световната общественост трябва да се справи, за бъде постигната нулева търпимост към ГОЖ. Освен това при мониторинга във връзка с прилагането на Конвенцията на ООН против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание се обръща специално внимание на ГОЖ.

Основните права и равенството между половете са основни ценности на Европейския съюз. От дълго време ЕС е ангажиран с премахването на насилието, основано на пола, и насилието срещу децата, както се посочва в неговата „Стратегия за равенство между жените и мъжете“⁴, в Директивата за правата на жертвите⁵ и програмата на ЕС за правата на детето⁶.

Настоящото съобщение на Комисията относно ГОЖ се основава на дългогодишната работа на ЕС и на доклад на Европейския институт за равенство между половете (EIGE)⁷. То се опира също така на приноса от кръглата маса на високо равнище относно ГОЖ⁸, становища, изразени при обществено допитване⁹ от гражданското общество,

¹ Съгласно определението на Световната здравна организация (СЗО).

² Заключение на Съвета на тема: „Борба с насилието срещу жени и предоставяне на услуги в подкрепа на жертвите на домашно насилие“, приети на 6 декември 2012 г.

³ Резолюция 67/146 на Общото събрание на ООН, приета на 20 декември 2012 г.

⁴ СОМ(2010) 491 окончателен.

⁵ Директива 2012/29/ЕС за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления.

⁶ СОМ(2011) 60 окончателен.

⁷ EIGE, 2013. *Female genital mutilation in the European Union and Croatia* (Европейски институт за равенство между половете. *Гениталното осакатяване на жени в Европейския съюз и Хърватия*, 2013).

⁸ Част от водещите световни активисти, борещи се срещу ГОЖ, бяха поканени на кръгла маса на 6 март 2013 г., за да споделят вижданията си по проблема и да предложат съвети.

международни организации, академични среди и органи по въпросите на равенството, както и на едно писмено становище на Консултативния комитет на ЕС относно равните възможности за жените и мъжете¹⁰. Настоящото съобщение обхваща както вътрешните, така и външните политики, и развива цялостен и интегриран подход, като обръща особено внимание на превенцията.

2. ЗА ПО-ДОБРОТО РАЗБИРАНЕ НА ГЕНИТАЛНОТО ОСАКАТЯВАНЕ НА ЖЕНИ В ЕС

Според УНИЦЕФ¹¹ над **125 милиона жени по света** днес живеят с последиците от генитално осакатяване. Тази практика е най-разпространена в западните, източните и североизточните региони в Африка, в някои страни в Азия и Близкия изток, както и по света сред някои мигранти от тези райони. В ЕС обикновено като брой на **жертвите** се посочва числото **500 000**¹².

Трудно е да се оцени броят на момичетата, изложени на риск. Може да се приеме, че риск от генитално осакатяване има за момичета, мигрирали от държава, в която то се практикува, или родени в семейство, в което единият или двамата родители произхождат от такава държава¹³. Въпреки това една прецизна оценка на рисковите фактори следва да вземе под внимание и други условия, като промени в поведението или религиозните убеждения на родителите след мигрирането.

Преобладаващо разпространение на ГОЖ в държавите — членки на ЕС¹⁴

Държава	Година на публикуване	Брой жени с генитално осакатяване	Брой момичета, изложени на риск от генитално осакатяване	Брой на наказателни съдебни дела ¹⁵
Белгия	2011	6 260	1 975	
Дания		Няма данни		1
Германия	2007	19 000	4 000	
Ирландия	2011	3 170	Неизвестен	

⁹ Резултатите от допитването са достъпни на адрес: http://ec.europa.eu/justice/newsroom/gender-equality/opinion/130306_en.htm.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/other-institutions/advisory-comittee>.

¹¹ UNICEF. *Female Genital Mutilation/Cutting: A Statistical Overview and Exploration of the Dynamics of Change*, New York, 2013 (УНИЦЕФ. *Генитално осакатяване/обрязване на жени: Статистически обзор и изследване на динамиката на промените*. Ню Йорк, 2013).

¹² Европейски парламент, *Резолюция относно прекратяване на гениталното осакатяване на жени* от 14 юни 2012 г. (2012/2684(RSP)). Следва да се отбележи че не във всички страни са правени такива оценки и те не са непременно сравними.

¹³ EIGE 2013. *Female genital mutilation in the European Union and Croatia* (Европейски институт за равенство между половете. Гениталното осакатяване на жени в Европейския съюз и Хърватия, 2013).

¹⁴ Източник: EIGE 2013 except from the Netherlands: Exterkate 2013 — *Female Genital Mutilation in the Netherlands. Prevalence, incidence and determinants*. Pharos — Centre of Expertise on Health for Migrants and Refugees (Европейски институт за равенство между половете, 2013 г., с изключение на Нидерландия: Екстеркате. *Гениталното осакатяване на жени в Нидерландия. Преобладаващо разпространение, обхват и определящи фактори*. Фарос — Експертен център за здравето на мигрантите и бежанците, 2013).

¹⁵ Наказателни съдебни дела, включително присъди, регистрирани до януари 2012 г.

Испания		Няма данни		6
Франция	2007	61 000	Неизвестен	29
Италия	2009	35000	1 000	2
Унгария	2012	170 – 350	Неизвестен	
Нидерландия	2013	29 210	40 – 50 всяка година	1
Швеция		Няма данни		2
Обединено кралство	2007	65 790	30 000	

Освен това липсват данни относно обстоятелствата, при които момичета, живеещи в ЕС, са подложени на генитално осакатяване. В края на 70-те и началото на 80-те години на XX век няколко съдебни дела, заведени във Франция¹⁶, доказаха осакатяванията, извършвани на територията на страната. По-късно присъдите за родителите и лицата, извършващи обрязването¹⁷, може би подтикнаха семействата да обрязват момичетата си в своите родни страни или в държави — членки на ЕС, в които законодателството или правоприлагането са по-малко стриктни. Последните съдебни дела в ЕС показват случаи на осакатявания, извършвани както в трети държави (дела, заведени в Италия, Испания, Дания и Швеция), така и в ЕС (дела в Испания и Франция).

Цел:

По-добро разбиране на гениталното осакатяване на жени в ЕС.

Действия:

Европейската комисия:

- ще поиска от Европейския институт за равенство между половете да разработи обща методология и показатели за измерване на преобладаващото разпространение на ГОЖ, да оцени броя на жените и момичетата, изложени на риск, и броя на жените, засегнати от генитално осакатяване в ЕС;
- ще оцени възможността да бъде разработено проучване и количествено и качествено изследване на ГОЖ;
- ще насърчи държавите членки да разработят специални показатели за ГОЖ като част от последващите действия на ЕС в съответствие с Пекинската платформа за действие на ООН.

3. НАСЪРЧАВАНЕ НА УСТОЙЧИВА СОЦИАЛНА ПРОМЯНА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ГОЖ

3.1. Насърчаване на устойчива социална промяна за предотвратяване на ГОЖ

Гениталното осакатяване на жени е дълбоко вкоренена социална норма, която оказва натиск върху семействата да отговорят на очакванията на своята среда. То е свързано със социалния контрол на женската сексуалност и с най-разнородни убеждения и

¹⁶ EIGE 2012 — *Study to map the current situation and trends of FGM: country reports* (Европейски институт за равенство между половете, *Гениталното осакатяване на жени: проучване на настоящата ситуация и тенденциите*. Доклади по държави, 2012).

¹⁷ Лицето (най-често жена), което извършва ГОЖ.

страхове. Въпреки сериозните краткосрочни и дългосрочни физически и психологически последици от осакатяването, ГОЖ се практикува често пъти с убеждението, че е от полза за момичето. В контекста на миграцията то може да бъде и начин за запазване на връзка със страната на произход и за опазване на културната идентичност. ГОЖ е много личен въпрос и често е все още тема табу сред засегнатите общности. Ето защо е изключително важно да се отчете сложността на явлението.

Нормативната уредба и правоприлагането са необходими, но не достатъчни, за да се гарантира, че ГОЖ ще бъде преустановено. **Необходими са промени в нагласите и убежденията сред съответните общности.** Резултатите от няколко проекта, финансирани по програмите на ЕС „Дафне“¹⁸, показват, че поставените като цел мерки за повишаване на осведомеността трябва да бъдат разработени във и със засегнатите общности. В този процес трябва да участват както мъже, така и жени, религиозни водачи и лидери на общности, уважавани и влиятелни фигури в различните общности, жертви, готови да говорят, млади хора и възрастни. Мерките трябва да намерят опора в съществуващата сред засегнатото население съпротива срещу ГОЖ и да установят връзки между ЕС и страните на произход.

Наскоро изготвен доклад¹⁹ показва, че ГОЖ преобладава най-вече сред бедните семейства или такива, в които родителите са с ниска степен на образование. Следователно **предоставянето на права на жените**, за да им се даде възможност за вземане на информирани решения за самите себе си и за децата си, е кардинален въпрос при предприемането на мерки, целящи да се спомогне за изоставянето на тази практика.

3.2. Развиване на мултидисциплинарно сътрудничество

Смята се, че хиляди момичета, живеещи в ЕС, са може би изложени на риск от осакатяване. Хора от най-различни професии са в контакт с тях, особено в областта на здравеопазването, образованието, закрилата на детето, социалните услуги, съдебната система, имиграцията и убежището. Ако те трябва да предлагат подходяща закрила и подкрепа, **е необходимо мултидисциплинарно сътрудничество, което да се основава на сериозни познания за ГОЖ.** В зависимост от тяхната роля и отговорност, специалистите следва да могат да набелязват момичета, изложени на риск, и жени, подложени на генитално осакатяване, и да докладват на съответните органи, така че да бъдат мобилизирани подходящите механизми за закрила и подкрепа. За да стане това възможно, темата за насилието, основано на пола, в това число и ГОЖ, трябва да бъде включена в образователните програми на всички професии, които евентуално могат да влязат в контакт със засегнатите общности. Трябва да се разработят образователни материали и обучения, да се осигури подкрепата на НПО, занимаващи се с проблема, и да се въведат ефективни многосекторни протоколи. От изключително значение са указанията относно професионалната тайна и условията за оповестяване.

Извършването на ГОЖ от здравни специалисти е повод за все по-голямо безпокойство в целия свят. Някои НПО също повдигнаха въпроса, че се извършва повторна инфибулация²⁰ на жени в болница след раждане по молба на жената или на

¹⁸ Решение № 779/2007/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2007 г. за създаване за периода 2007—2013 г. на специална програма за предотвратяване и борба с насилието над децата, младежите и жените и за защита на жертвите и рисковите групи (програма „Дафне III“) като част от Общата програма „Основни права и правосъдие“. Вж. също <http://ec.europa.eu/justice/grants/programmes/daphne/>

¹⁹ УНИЦЕФ, 2013.

²⁰ Според СЗО инфибулацията представлява стесняване на влагалищния отвор чрез създаване на кожна преграда. Преградата се образува, като се изрязват и преоформят големите или малките

семейството ѝ, въпреки факта, че това е забранено от националните законодателства в ЕС.

Освен това **много жени, преживели генитално осакатяване, могат да бъдат обект и на други форми на насилие**, като ранни, детски или принудителни бракове или домашно насилие. Като мигрантки, зависещи понякога от своите съпрузи, бащи или по-широкия семеен кръг, те могат да бъдат особено уязвими. Държавите членки се насърчават да улесняват подходящия достъп на тези жени до обезщетения и услуги за социална закрила, ако е необходимо, както и достъп до възможности за образование.

Повечето жени, преживели генитално осакатяване, се нуждаят от помощ, за да се справят с краткосрочните и дългосрочните последици от тази процедура. Нуждите им варират в зависимост от възрастта или положението им. Оказването на подходяща подкрепа на тези жени ще спомогне за повишаване на тяхната осведоменост за увреждащите здравото последици от практикуването на ГОЖ. Някои държави членки (например Белгия, Франция, Италия, Швеция или Обединеното кралство²¹) са създали здравни центрове, специализирани в грижите за жертви на ГОЖ, които предоставят най-вече гинекологични услуги, особено за бременни жени. Въпреки това изглежда, че има недостиг на услуги, които да предлагат цялостен подход, в това число например психологична, психо-сексуална и посттравматична подкрепа.

Държавите членки се насърчават да повишават осведомеността на здравните специалисти относно ГОЖ (установяване, превенция, лечение, подходящи здравни грижи по време на бременност и раждане), включително последващо наблюдение на здравето на детето. Те се насърчават да докладват надлежно относно ГОЖ, особено като използват пълноценно международната класификация на болестите на СЗО.

Цел:

Насърчаване на мерки за ефективна превенция и подкрепа на жертвите, включително чрез промяна на социалните норми и предоставяне на права на жените.

Действия:

Европейската комисия:

- ще насърчи разработването на обучителни модули, многосекторни наръчници и протоколи чрез бъдещата програма „Права, равенство и гражданство“. Те ще бъдат насочени към съответните специалисти и ще имат за цел предотвратяването на ГОЖ и подкрепата на жертвите;
- ще насърчи държавите членки да укрепят своите системи за закрила на децата, като осигурят по-добра координираност и сътрудничество между службите, с цел същите да изградят по-здрави връзки помежду си и да бъдат по-добре подготвени за работа с действителни случаи на злоупотреба или на риск от злоупотреба с деца, включително генитално осакатяване;
- като продължение на програмата на ЕС „Дафне“, ще използва пълноценно програмата на ЕС „Права, равенство и гражданство“²², за да финансира дейности, разработени от неправителствени организации с цел предотвратяване

срамни устни, със или без отстраняване на клитора. Входът на влагалището трябва да бъде повторно отворен при полови сношения и раждане. Този процес се нарича „дефибулация“. В някои случаи след това се прави повторна инфибулация.

²¹

EIGE, 2013.

²²

COM(2011) 758 окончателен.

на насилието срещу жени и деца, както и информирани на децата за техните права и поощряване на чувателността за зачитането на техните права;

- като продължение на Програмата за обучение през целия живот и програмата „Младежта в действие“, ще използва пълноценно програмата „Еразъм +“ и други европейски финансиращи инструменти, за да се финансират, в случай на необходимост, действия за повишаване на осведомеността и промени в нагласите (особено на родителите) с участието на учители, възпитатели, семейства и общности. Дейностите могат да бъдат насочени към предоставяне на права на младите жени мигрантки, повишаване на квалификацията на учителите и други специалисти, които евентуално могат да влязат в контакт със засегнатите общности, и към предотвратяване на насилието срещу жени;
- ще насърчи действия по линия на бъдещия фонд „Убежище и миграция“, който е насочен към предоставяне на права на жените и момичетата мигрантки и към укрепване на тяхната интеграция в приемащите ги общества;
- ще включи насилието, основано на пола, заедно с ГОЖ във всички бъдещи дейности, свързани с насоки на ЕС относно системите за закрила на детето;
- ще разработи специални обучителни модули за здравни специалисти, работещи с мигранти, като в тях ще се включват въпроси, свързани с ГОЖ.

4. ПОДКРЕПА ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ ЗА ПО-ЕФЕКТИВНО НАКАЗАТЕЛНО ПРЕСЛЕДВАНЕ НА ГОЖ

Резолюцията на ООН „Активизиране на усилията в световен мащаб за премахването на гениталните осакатявания на жени“²³ призовава държавите да приемат и приложат законодателни разпоредби, забраняващи ГОЖ.

ГОЖ подлежи на наказателно преследване във всички държави — членки на ЕС, независимо дали по силата на общото наказателно право, или по силата на специални наказателноправни разпоредби²⁴. Често пъти се предвижда и **принцип на екстратериториалност**, с което се дава възможност за наказателно преследване на ГОЖ, когато е извършено зад граница, ако жертвата и/или лицето, извършващо или планиращо (или лицата, извършващи или планиращи) процедурата, са граждани на разследващата държава.

Свързаните с ГОЖ наказателни дела обаче са рядкост, което се дължи основно на нежеланието на жертвите да подават жалби. Също така липсват служби с достатъчно експертен опит и знания, за да оказват подкрепа на жертвите, които се разкриват. Нормативните разпоредби относно професионалната тайна, а така също и липсата на механизми за надлежното съобщаване на помощните служби за момичета, изложени на риск от генитално осакатяване или претърпели такова, също възпрепятстват подходящите последващи действия в полза на жертвите.

Законодателството, ефективното наказателно преследване и осъждането на виновните родители и лица, извършващи обръщането, се признават за най-важните средства, разубеждаващи родителите да осакатяват дъщерите си и помагачи им да устояват на натиска от страна на техните семейства и общности.

²³ Резолюция 67/146 на Общото събрание на ООН.

²⁴ Белгия, Дания, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Австрия, Швеция, Обединеното кралство и Хърватия имат специални разпоредби относно ГОЖ.

Съществуват основания за изследване както на националното законодателство, така и на съответните съдебни дела, тъй като те предлагат възможност за вникване в някои от основните правни въпроси, свързани с ГОЖ. В Испания например родители бяха санкционирани наскоро за това, че са осакатили детето си преди мигрирането му в Европа. Темата за **висшия интерес на детето** следва също да бъде повдигана като въпрос от първостепенно значение в хода на всяко наказателно производство (от разследването до обявяването на присъдата), например за да се предотврати превръщането на детето в двойна жертва, първо поради гениталното осакатяване, а след това и заради лишаването му от родителски грижи.

Цел:

Подкрепа за държавите членки за прилагането на закони, забраняващи ГОЖ.

Действия:

Европейската комисия:

- ще анализира наказателните закони и съдебните дела, свързани с ГОЖ, и ще организира обмяна на добри практики между държавите членки, за да оцени кои действия на равнището на ЕС могат да имат добавена стойност;
- ще разпространява съществуващите обучителни материали за юристи чрез подходящи платформи;
- ще налага спазването на правата на жертвите на престъпления, определени в Директивата относно правата на жертвите на престъпления²⁵, особено на правото на достъп до общи и специализирани служби за подкрепа.

5. ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА НА ЖЕНИТЕ, ИЗЛОЖЕНИ НА РИСК, НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЕС

Директивата на ЕС за признаването²⁶ гарантира, че жени, които имат основателна причина да се страхуват от преследване или са изложени на риск от генитално осакатяване, **подлежат на международна закрила**. Тя обхваща и родители, които се опасяват от преследване или са изложени на действителен риск от тежки посегателства поради отказ да дадат съгласието си детето им да бъде подложено на генитално осакатяване. „Преразгледаната Директива за признаването“²⁷ укрепва закрилата на лица, опасяващи се от генитално осакатяване. Тя признава изрично, че проблемите, свързани с половата принадлежност на подателя на жалбата, следва да бъдат надлежно разгледани, ако са свързани с основателните му опасения от преследване. Тези проблеми включват половата идентичност и сексуалната ориентация, които могат да са свързани с някои правни традиции и обичаи, водещи например до генитално осакатяване.

²⁵ Директива 2012/29/ЕС.

²⁶ Директива 2004/83/ЕО на Съвета относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила.

²⁷ Директива 2011/95/ЕС относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

Преработената директива за процедурите за убежище²⁸ отчита **в тези процедури въпросите, свързани с пола**. По-специално: i) на всички жени кандидати ще бъде предоставена възможност за достъп до процедурата за убежище, за индивидуално разглеждане на техния случай и за получаване на ефективна закрила, ако отговарят на условията за нея; ii) отговорните органи трябва да бъдат адекватно подготвени, за да вземат под внимание сложния характер на молбите по въпроси, свързани с пола; iii) жените кандидати трябва да имат действителна възможност да разкрият пред органите, предоставящи убежище, личните си преживявания в защитена и поверителна обстановка и да имат достъп до жизненоважни процедурни гаранции, като услуги за устен превод и правни консултации; iv) на жертвите на изтезания и други тежки форми на сексуално, физическо или психическо насилие ще бъдат осигурени достатъчно време и подкрепа, за да се подготвят за индивидуалните събеседвания и други важни етапи от процедурите.

Преработената Директива за условията за приемане на търсещите убежище²⁹ въвежда **специални условия за приемане, свързани с пола**, които ще се прилагат и спрямо лицата, опасяващи се от генитално осакатяване, а именно: i) специалните нужди на всички уязвими жени кандидати ще трябва да бъдат своевременно установявани; ii) жените, които са били подложени на тежко насилие, следва да имат достъп до рехабилитационни услуги, за да получат необходимата психологическа и медицинска помощ; iii) помещенията за настаняване следва да бъдат съобразени с половата принадлежност.

В допълнение към тези законодателни мерки Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) може да насърчава най-добрите практики и установяването на общ подход по въпросите, свързани с пола, особено що се отнася до **обучението** на персонала, работещ в бежанските служби, и **информацията за страните на произход**.

Европейският бежански фонд и бъдещият Фонд „Убежище и миграция“ предвиждат финансови стимули за държавата членка при **презаселване** (прехвърляне) на доброволен принцип в нея на определени категории лица, включително деца и жени, изложени на риск.

Цел:

Гарантиране на закрилата на жени, изложени на риск, по силата на съществуващата правна уредба на ЕС относно убежището.

Действия:

Европейската комисия:

- ще продължи да следи за навременното транспониране и правилното прилагане на правната уредба на ЕС относно убежището, като гарантира закрилата на жените, изложени на риск;
- ще гарантира, че средствата за обучение и информацията за страните на произход, разработени от EASO, включват аспект, свързан с пола, и при необходимост — позоваване на ГОЖ;

²⁸ Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила.

²⁹ Директива 2013/33/ЕС за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила.

- ще продължи да насърчава държавите членки да използват финансовите стимули, предвидени в съществуващите законодателни инструменти, с цел да се повишава осведомеността на специалистите, работещи в сферата на убежището;
- ще насърчи държавите членки да продължат, да започнат или да увеличат използването на финансовите стимули за презаселване на деца и жени, изложени на риск, включително риск от насилие, основано на пола.

6. НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕМАХВАНЕТО НА ГОЖ В СВЕТОВЕН МАЩАБ

От много години насам ЕС **участва активно в международното сътрудничество за насърчаване на премахването на ГОЖ**. В световен мащаб ЕС допринесе за поемането на сериозни ангажименти, заставящи всички страни да забранят и наказват ГОЖ и да предприемат подходящи действия за промяна на социалните норми, които го подкрепят. Така например Съюзът подкрепи Резолюцията на Общото събрание на ООН относно премахването на ГОЖ³⁰ и през 2012 г. обедини усилията си с Африканската група в Съвета на ООН по правата на човека, с цел да се поощри още повече изпълнението на ангажиментите по резолюцията.

Също така в своите отношения със страни, които не са членки на ЕС, както и на международни форуми, Европейският съюз насърчава засилената **международна закрила на жени и момичета, изложени на риск от генитално осакатяване, в целия свят**.

Действията на ЕС извън Европа във връзка с ГОЖ се подкрепят от специални ангажименти и указания на Съюза (насоки на ЕС относно насилието срещу жени, стратегическа рамка и план за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията, стратегии за правата на човека на отделните държави, като в тях се обръща приоритетно внимание на ГОЖ в засегнатите страни). Превенцията на ГОЖ също е включена като въпрос, нуждаещ се от сътрудничество в рамките на Споразумението от Котону — най-всеобхватното споразумение за партньорство между ЕС и 79 страни от Африка, Карибския и Тихоокеанския басейн. Освен това борбата с първопричините за ГОЖ се осъществява посредством подкрепата на ЕС за всеобхватни цели за развитие в областта на равенството между половете и предоставянето на права на жените, по-специално образованието на момичетата и жените, техните човешки права и тяхното сексуално и репродуктивно здраве.

Между 2006 и 2012 г. 17 проекта за борба с ГОЖ в 18 страни получиха финансиране от ЕС на стойност от около 8 милиона евро, с цел да се подкрепят усилията на организации на гражданското общество и на правителствата, а така също и на организации на ООН, най-вече на УНИЦЕФ.

Като цяло е налице положителна тенденция към постепенното преустановяване на **ГОЖ в 28-те най-засегнати държави**. Към днешна дата 42 държави са приели закони, които конкретно осъждат ГОЖ. Постепенното поемане на все повече сериозни ангажименти от съответните правителства беше особено важно в това отношение. Регионалните организации, особено Африканският съюз (АС), изиграха ключова роля. Протоколът на АС относно правата на жените, който е ратифициран от 33 държави, предвижда, с оглед на изкореняването на ГОЖ, да бъдат предприети всички необходими законодателни и други мерки, включително повишаване на обществената

³⁰ Резолюция 67/146 на Общото събрание на ООН.

осведоменост, забраната на ГОЖ чрез законодателни мерки, подкрепени от санкции, и помощ за жертвите.

ЕС ще продължи да предприема действия за насърчаване на преустановяването на ГОЖ, като се води от доказани добри практики за най-резултатните мероприятия с оглед на постигането на напредък. Съюзът ще основе своите действия както на минали, така и на по-съвременни достижения на всеобщия консенсус относно нуждата от укрепване на решимостта на световната общественост да се сложи край на ГОЖ. Доказано е, че обвързването на ГОЖ с предоставянето на права на момичетата и жените и с образованието, с тяхното сексуално и репродуктивно здраве и с предотвратяването на ранните, детските и принудителните бракове улеснява преустановяването на тази практика.

Цел:

Насърчаване на премахването на ГОЖ в целия свят и засилване на закрилата на жени, изложени на риск, в държави, които не са членки на ЕС.

Действия:

Европейската комисия и Европейската служба за външна дейност:

- ще включат ГОЖ в ежегодните разговори на ЕС с организации на гражданското общество в съответните страни партньори;
- ще изработят указания за ръководителите на мисии на ЕС в съответните страни партньори относно ГОЖ;
- ще интегрират ГОЖ в обученията относно правата, свързани с половата принадлежност, и правата на детето, провеждани за персонала на ЕС, работещ в делегациите на Съюза в засегнатите страни;
- ще подкрепят регионална кампания за премахване на ГОЖ;
- ще продължат да работят в тясно сътрудничество с Африканския съюз и Африканската група в ООН по бъдещи инициативи за засилване на борбата срещу ГОЖ в световен мащаб;
- ще продължат, в случай на необходимост, да подкрепят застъпничеството за подобряване на националното законодателство относно ГОЖ;
- ще продължат да подкрепят инициативи за изграждане на капацитет за обществени организации и организации на гражданското общество;
- ще продължат да повдигат въпроси, свързани с ГОЖ, в рамките на политическите разговори и разговорите относно правата на човека и бъдещите политики със съответните страни партньори, включително в тези, в които здравеопазването е основен сектор, в който се осъществява сътрудничество;
- ще продължат да насърчават засилената международна закрила на жени, изложени на риск от генитално осакатяване, в целия свят, в рамките на отношенията на ЕС със страни, които не са негови членки, както и на международни форуми.

7. ИЗПЪЛНЕНИЕ, МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

С цел да се гарантира бърз напредък и да бъдат постигнати целите на настоящото съобщение, **ad hoc група към Междуведомствената група на Комисията за равенство между половете** ще извършва преглед, оценка и мониторинг на действията

по настоящото съобщение и ще докладва ежегодно относно приложените мерки. Две години след приемането на съобщението Комисията ще оцени въведените мерки и ще реши какви последващи действия да бъдат предприети.

Освен този вътрешен мониторинг, Европейската комисия ще извършва редовни **консултации с НПО и експерти, работещи в тази сфера**. Действително неправителствените организации имат до момента и ще продължат да имат първостепенна роля при защитата на момичета, изложени на риск, обучението на специалисти, чувствителното повишаване на осведомеността в засегнатите общности, развиването на знанията, материалите и добрите практики, включването на проблема в дневния ред на отговарящите за политиките и изграждането на мостове между Европа и страните на произход. В целия ЕС организациите на гражданското общество са изправени пред едни и същи предизвикателства и се нуждаят от възможности за обмен на информация и добри практики, разработване на проекти и методология, както и от партньорски проверки на работата им.

Цел:

Осъществяване на планираните в съобщението действия и гарантиране на постоянно внимание по проблема.

Действия:

Европейската комисия:

- ще следи за навременното изпълнение на планираните в съобщението действия и всяка година около 6 февруари, Международния ден за нулева търпимост към ГОЖ, ще изготвя равностметка;
- ще улеснява обмена на опит и добри практики между НПО и експерти по въпроси, свързани с ГОЖ;
- ще насърчава председателствата на Съвета на Европейския съюз да поставят ГОЖ на дневен ред на заседанията на главните експерти на ЕС по медицински въпроси и главните експерти на ЕС по медицински грижи;
- ще организира семинар по въпросите на ГОЖ в рамките на Европейския форум за правата на детето за 2013 година;
- ще включи ГОЖ в дневния ред на заседанието на неформалната група на експерти от държавите членки по въпросите на правата на детето за 2014 година.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С настоящото съобщение относно гениталното осакатяване на жени Европейската комисия и Европейската служба за външна дейност отново потвърждават своя **ангажимент за борба с насилието срещу жени и за премахването на ГОЖ в границите на ЕС и извън него**, като признават, че връзката между засегнатите общности в ЕС и техните страни на произход трябва да бъде взета под внимание.

ЕС ще продължи да повдига въпроса и в бъдеще и ще подкрепя всички, които са ангажирани активно в тази област от дълги години, особено международните организации, държавите членки и неправителствените организации. ЕС ще продължи да развива политики и да прилага мерки, като отчита факта, че ГОЖ се проявява в най-различни аспекти, изискващи мултидисциплинарни мерки и тясно сътрудничество с общностите, които го практикуват.